

Vergaderjaar 2024–2025

29 398

Maatregelen verkeersveiligheid

Nr. 1129

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 oktober 2024

Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm¹. De strategie is als bijlage aan deze brief toegevoegd.

Fietsveiligheid staat onder druk

De afgelopen jaren is het fietsgebruik in Nederland gestegen. Dat is een positieve ontwikkeling, want meer fietsen draagt bij aan vele maatschappelijke doelstellingen ten aanzien van bereikbaarheid, woningbouw, klimaat, leefbaarheid en gezondheid. De keerzijde is een ongewenste en zorgelijke ontwikkeling van het aantal slachtoffers onder fietsers. Zonder aanvullend beleid wordt er een verdubbeling van het aantal ernstig gewonde fietsslachtoffers verwacht in 2040².

Fietshelmgebruik effectief middel

De fietsveiligheidsopgave is groot. Naast het voorkomen van ongevallen, is het van belang in te zetten op het verkleinen van letselschade als gevolg van een ongeval. Uit onderzoek blijkt dat bij een ongeval fietsers met helm ongeveer 60% minder kans hebben op ernstig, en ongeveer 70% minder kans op dodelijk hoofd-/hersenletsel, dan fietsers zonder helm³. Er is berekend dat als de helft van de Nederlandse fietsers een helm draagt, dat een besparing oplevert van ongeveer 50 verkeersdoden en 800 ernstig verkeersgewonden per jaar⁴.

¹ Kamerstuk 29 398, nr.1036; Kamerstuk 29 398, nr. 1084

² Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2021. *Integrale Mobiliteits-analyse 2021*.

³ SWOV, 2019. *Factsheet Fietshelm*

⁴ SWOV, 2022. *Kiezen of delen*.

Strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm

Ondanks de bewezen voordelen, blijft het gebruik van fietshelmen in Nederland relatief laag. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) gaat daarom inzetten op het bevorderen van het vrijwillig gebruik van de fietshelm en heeft hier een strategie voor opgesteld. De strategie beschrijft hoe specifieke doelgroepen het beste kunnen worden benaderd om het fietshelmgebruik in Nederland te vergroten. Met de strategie wordt invulling gegeven aan de motie van de leden Van der Graaf en Krul⁵.

Beoogd effect strategie

Met de strategie wordt beoogd om binnen 10 jaar het huidige percentage fietshelmgebruik (4%) op vrijwillige basis te laten groeien naar 25%. Een vergelijkbare aanpak in Denemarken heeft laten zien dat dit een reëel te verwachten effect is van het actief stimuleren van de fietshelm⁶. Op basis van wetenschappelijke studies is de verwachting dat na het bereiken van dit «social tipping point» van 25%, er een zichzelf versterkend proces van kopieergedrag gaat optreden⁷. Het voorlopige einddoel is dat de meerderheid van de fietsers een fietshelm gaat dragen.

Inzetten op Aandacht, Aantrekkingskracht en Aanbod

De strategie richt zich op het genereren van aandacht, het vergroten van de aantrekkingskracht van de fietshelm, en het verbeteren van het aanbod. Dit gebeurt via regionale probeeracties, ondersteund met brede communicatie uitingen gericht op drie doelgroepen. In lijn met motie Van der Graaf richt de strategie zich op: ouders van kinderen tot 12 jaar, ouderen (65+), en forenzen⁸. Daarnaast wordt ernaar gestreefd om meer organisaties te betrekken bij deze strategie, om een cultuurverandering te bewerkstelligen waarin het dragen van een fietshelm gangbaar is.

Breed draagvlak voor het promoten van de fietshelm op vrijwillige basis

Bij het opstellen van de strategie is nauw samengewerkt met diverse belangenorganisaties en overheden. De volgende partijen hebben hun steun voor de strategie uitgesproken en zijn bereid om, waar mogelijk, bij te dragen aan de uitvoering ervan: ANWB, Artsen voor Veilig Fietsen, BOVAG, Hersenstichting, Hersenstrijd, Interpolis, Provincie Fryslân, Provincie Groningen, Provincie Limburg, Provincie Utrecht, RAI Vereniging, VeiligheidNL, Veilig Verkeer Nederland, het Verbond van Verzekeraars en Vervoerregio Amsterdam.

Direct aan de slag

In het najaar van 2024 wordt de strategie vertaald in een plan van aanpak. In het plan van aanpak komen acties voor de komende jaren en de wijze van samenwerken met belanghebbende organisaties. Tevens worden communicatie materialen uitgewerkt, zodat in het voorjaar van 2025 de eerste uitwerkingen zichtbaar zijn in het straatbeeld.

⁵ Kamerstuk 31 305, nr. 398

⁶ Tussen 2004–2014 is het fietshelmgebruik in Denemarken gestegen van 6% naar 28%.

⁷ Dijksterhuis&VanBaren, 2023. *Advies voor de ontwikkeling van een gedragsstrategie vrijwillig gebruik van de fietshelm.*

⁸ Kamerstuk 29 398, nr. 1043

Tot slot

De opgave om de fietsveiligheid te verbeteren is groot en de urgentie om met deze opgave aan de slag te gaan wordt breed gedeeld. De strategie is onderdeel van het brede palet aan infrastructurele- en gedragsmaatregelen die alle betrokken partijen nemen om de veiligheid te verbeteren. Met deze gezamenlijke inspanningen blijft fietsen veilig en aantrekkelijk voor iedereen.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener